

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця

Лазуренко О.О.

Навчально-методичні вказівки
з організації та проведення
самостійної позааудиторної роботи
студентів з курсу
“Основи психології та педагогіки”

УДК 371.385 – 057.875(076) : |159.9+37.01

ББК 88р30я73

Л 17

*Затверджено
на засіданні Циклової методичної комісії
з медико-психологічних дисциплін
(протокол № 2
від 10 жовтня 2003 р.)*

*Затверджено
на методичному засіданні кафедри
психології та педагогіки НМУ
(протокол № 3
від 10 вересня 2003 р.)*

Лазуренко О.О.

Л 17 Навчально-методичні вказівки з організації та проведення самостійної позааудиторної роботи студентів з курсу “Основи психології та педагогіки”. – Ніжин: Видавництво НДУ імені М.Гоголя, 2005. – 41 с.

Навчально-методичні вказівки з організації та проведення самостійної позааудиторної роботи студентів з курсу “Основи психології та педагогіки” укладені на основі робочої навчальної програми і нової концепції сучасної освіти з урахуванням нових підходів щодо підготовки медичних кадрів у вищих навчальних закладах.

Згідно з цією концепцією акценти у процесі вивчення психологічних дисциплін перенесено на самостійне осмислення, опрацювання наукової інформації, усвідомлення вихідних положень, вироблення вміння самостійно аналізувати психологічні явища тощо.

Матеріали включають в себе питання для самоконтролю та завдання для самостійного ознайомлення з проблематики курсу, а також теми рефератів, списки рекомендованої літератури, основні терміни з психології та педагогіки. В поєднанні з лекціями і семінарськими заняттями допоможуть більш детально засвоїти загальні основи психології і педагогіки.

Ці настанови призначені для студентів і викладачів.

ББК 88р30я73

© Лазуренко О.О., 2005

© Ніжинський університет, 2005

ЗМІСТ

ТЕМА 1. Історія розвитку психологічної науки. Основні тенденції розвитку психологічних явищ і знань у сучасному світі (2 години)	4
ТЕМА 2. Основні напрямки в психології. Структуралізм, функціоналізм. Біхевіоризм. Когнітивна психологія. Гештальтпсихологія. Психоемоційний підхід. Гуманістична психологія (2 години)	6
ТЕМА 3. Психологічні теорії особистості в зарубіжній (В.Джемса, З.Фрейда, К.Г.Юнга, А.Адлера, Е.Фромма, Е.Еріксона, К.Роджерса, Г.Олпорта, А.Маслоу) та вітчизняній (культурно-історична теорія особистості Л.С.Виготського, теорія особистості С.Л.Рубінштейна, діяльнісна теорія особистості О.М.Леонтьєва, теорія особистості Б.Г.Ананьєва, концепція особистості Г.С.Костюка) психологічній науці (2 години)	9
ТЕМА 4. Фізіологічні механізми пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів, темпераменту, характеру (2 години)	12
ТЕМА 5. Психологічні теорії пам'яті (асоціативна, діяльнісна, фізіологічна та біохімічна), мислення (теорії І.М.Сеченова, Л.С.Виготського, С.Л.Рубінштейна, П.Я.Гальперіна, Г.С.Костюка) та емоцій (теорії Ч.Дарвіна, Джеймса-Ланге, Кеннона-Барда та ін.) (2 години)	17
ТЕМА 6. Історія педагогічної науки. Актуальні ідеї сучасної освіти в Україні (1 година)	20
ТЕМА 7. Розвиток особистості в процесі виховання і навчання (2 години)	23
ТЕМА 8. Своєрідність педагогічної діяльності в процесі виховання та навчання різних вікових груп (1 година)	25
ТЕМА 9. Структура та основні принципи сучасної освіти. Педагогіка вищої школи як галузь сучасної загальної освіти (2 години)	27
ТЕМА 10. Характеристика напрямків виховного процесу (розумове, моральне, трудове, естетичне, фізичне, родинне виховання) (1 година)	30
ТЕМА 11. Культура мови і мовлення як педагогічна проблема (словниковий запас, шляхи оволодіння культурою мови, самовираження особистості в мові) (1 година)	33
Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів	36
Основні психологічні терміни	38
Основні педагогічні терміни	40

Історія розвитку психологічної науки.

Основні тенденції розвитку психологічних явищ і знань у сучасному світі
(2 години)

Мета заняття: з'ясувати основні закономірності становлення та розвитку психологічної думки, збагатити знання студентів відомостями про визначних психологів минулого і сучасності.

Студент повинен:

Мати уявлення про етапи розвитку психології, основні тенденції розвитку психології у сучасному світі.

Знати визначення психології як науки на різних етапах її розвитку.

Вміти орієнтуватись в основних тенденціях розвитку сучасної психології; обґрунтовувати значення психологічних знань для майбутньої професійної діяльності.

КОРОТКИЙ ЗМІСТ ТЕМИ

Основні етапи розвитку психології як науки

IV етап	Психологія як наука про факти, закономірності та механізми психіки.	Сформувалась на базі філософії діалектичного матеріалізму; основу сучасної психології становить теорія відображення навколишньої дійсності.
III етап	Психологія як наука про поведінку.	Виникає в XX ст.; основними завданнями психології є спостереження за тим, що можна безпосередньо побачити, а саме поведінку, вчинки та реакції людини, при цьому мотиви поведінки не враховувались.
II етап	Психологія як наука про свідомість.	Виникає в XVII ст. в зв'язку з розвитком природничих наук. Спроможність думати, відчувати, бажати називались свідомістю. Основним методом дослідження вважалось спостереження людини за собою та описання фактів.
I етап	Психологія як наука про душу.	Таке визначення психології існувало понад 2 тис. років тому. Наявністю душі намагались пояснити всі незрозумілі явища в житті людини.

Матеріали методичного забезпечення самопідготовки студентів
(організація самостійної роботи студентів з навчальною літературою)

1. Написання письмової роботи: "Що ви знаєте про психологію?" за планом:
- Чи вивчали ви психологію раніше?
  - Які книги чи статті з питань психології ви опрацювали?

- Чого ви чекаєте від курсу “Основи психології” в пізнавальному плані чи в набутті особистого досвіду?
- Чи визначили ви для себе роль теоретичних знань з психології у формуванні критеріїв для аналізу власної поведінки і поведінки оточуючих?
- Яке значення має психологія в професійній діяльності лікаря?

2. Орієнтовна карта для роботи з літературою:

Завдання	Вказівки	Примітки
1. Ярошевський М.Г. Психологія в ХХ ст.	Працювати за сторінками, ксеруючись планом практичного заняття.	Конспектувати
2. Годфруа Ж. Що таке психологія?	Ознайомитись з документом 2.2. (стор.83–84)	Знати походження слова “психологія”
3. Максименко С. Д.	Випишіть з підручника визначення предмета психології, проаналізуйте предмет вивчення біології, гістології, хімії, культурології, української мови, історії України, історії медицини, педагогіки.	Не деталізуйте предметизацію інших, суміжних з психологією наук.
4. Психологічний словник. Словникова робота.	Виписати із словника значення слів: рефлекс, умовний рефлекс, безумовний рефлекс, психодіагностика.	

3. Підготуватися до диспуту на одну з тем:

- Розвиток психіки в філо- і онтогенезі.
- Принципи і методи дослідження сучасної психології.
- Актуальні проблеми сучасної психологічної науки.
- Історія розвитку психології в Україні.
- Значення психології для лікарів.
- Особливості сучасної медичної психології.

Рекомендована література

Основна:

1. Введение в психологию / Под общ. ред. проф. А.В.Петровского. – М., Изд. Центр “Академия”, 1996.
2. Вітенко І. С. Загальна та медична психологія. – К.: Здоров’я, 1994.
3. Гамезо М.В., Домашенко І.А. Атлас по психології. – М.: Просвещение, 1986.
4. Загальна психологія / За заг. ред. Максименка С. Д. – К., 2000.
5. Климов Е. Общая психология. Общеобразовательный курс, 1999.
6. Крутський А.В. Психологія. – М.: Просвещение, 1986.
7. Максименко С.Д. Общая психология. – К., 1999.
8. Немов Р.С. Психология. – М., 1995.
9. Общая психология / Под ред. В.В.Богословского. – М., 1981.
10. Основи загальної психології / За ред. С.Д.Максименка. – К., 1998.
11. Основи психології / За ред. О.В.Киричука, В.А.Роменія. – К., 1996.
12. Психологія. Підручник / За ред. Ю.Л.Трофімова – Київ: Либідь, 1999.